

Donar primes

És, sens dubte, del substantiu *prima*, significant «premi pecuniari», que hom ha format el verb «primar», encara que en la introducció d'aquest verb en el nostre llenguatge no deu haver estat estranya la influència del francès. El fet és que el verb «primar» ha esdevingut avui molt usual —en uns determinats estrats o nivells del llenguatge, és clar—, malgrat que no el trobem a cap diccionari, ni tan sols en els de barbarismes. (El Diccionari Alcover-Moll el recull amb dos usos molt poc importants, no relacionats amb *prima* sinó amb *prim* o *primer*, és a dir, sense cap relació amb el cas que comentem).

El verb «primar» devia conèixer un ús inicial en el camp de l'ordenació econòmica, substituïnt la frase verbal *donar* (o *concedir*) *una prima*. De *concedir una prima a l'exportació*, per exemple, es devia passar a «primar l'exportació». Però l'ús d'aquest verb no s'ha pas aturat aquí sinó que ha conegut una expansió extraordinària, i avui ja el trobem usat, en virtut d'una prodigiosa metàfora, amb el mateix significat que *valorar* («atribuir valor»), *considerar* (positivament), *tenir en compte*, *prendre en consideració*... Això, com a verb transitiu, perquè hi ha qui se'n serveix també com a verb intransitiu, amb un significat anàleg o idèntic a

sobresortir, *importar*
(«tenir importància»),
destacar, *excel·lir*...

Llegim, per exemple, en un text recentment publicat: *Hi ha un factor que prima per damunt dels altres*. Potser sí que se'n fa un gra massa.

Davant aquestes innovacions, naturalment, no tothom té la mateixa actitud. Hi ha qui n'és un decidit partidari, qui les adopta inconscientment i no aconsegueix després de desempallegar-se'n, qui agraeix un toc d'atenció i procura aleshores de prescindir-ne, i, encara, qui les combat a ultrança. Un corrector d'estil, per exemple, que s'até a unes normes representatives, en matèria de lèxic, per uns diccionaris, ¿quina actitud ha d'adoptar si topa amb un «primar»? Si el toca, potser li retrauran de prendre's atribucions indegudes; si no, qui sap si no arribaran a titllar-lo de poc competent. El futur d'aquesta innovació —com el de totes les modes del llenguatge— és incert: potser persistirà, consagrada per l'ús, potser desapareixerà sense deixar rastre. De moment, és clar, no es pot pas dir que contribueixi a fer que un text sigui més senzill i planer.

Albert Jané